

Nr 359

Av herrar Fröding och Anners, *angående JO-ämbetets organisation.*

(Lika lydande med motion nr 306 i Första kammaren)

En jämförelse mellan JO:s och MO:s ämbetsberättelser ger klart vid handen, att den förres arbetsbörda är väsentligt större än den senares. Redan antalet ärenden är för den förre i det närmaste det dubbla mot för den senare, eller 1 441 mot 782. Antalet vid årets slut balanserade ärenden var för den förre 385 mot för den senare 140.

JO:s stora och på senare år kraftigt ökade arbetsbörda har främst sin förklaring i att hans granskande verksamhet beträffande förvaltningsmyndigheterna kunnat på ett välbehövt sätt effektiviseras, särskilt fr. o. m. 1957 då hans kompetens i detta hänseende utökades.

Av JO:s ämbetsberättelse synes även framgå att särskilt de förvaltningsrättsliga ärendena ofta tar en både vidlyftig och tidsödande utredning. JO har också i en till nuvarande års riksdag gjord framställning på anförda skäl hemställt bl. a. om rätt att åt sin ställföreträdare uppdraga att förrätta å ämbetet ankommande göromål, vilkas prövning JO icke själv förbehåller sig, under högst nio i stället för som f. n. högst sex månader per år.

Även om ett bifall till berörda framställning skulle kunna ge JO-ämbetet något förbättrade arbetsmöjligheter, synes det, sett på längre sikt, dock böra undersökas huruvida icke en uppdelning av ämbetet bör äga rum mellan en ombudsman för i huvudsak de judiciella ärendena och en för i huvudsak de förvaltningsrättsliga. Den närmare avgränsningen mellan de båda nya ämbetena bör om möjligt avpassas så att arbetsbördan för vardera blir i stort sett likvärdig.

En dubbling av ämbetet skulle givetvis också kunna medge att den värdefulla inspektionsverksamheten av såväl jurisdiktion som förvaltning kunde än ytterligare intensifieras.

Frågan om JO-ämbetets uppdelning bör prövas av en särskild utredning. Då en uppdelning även tar viss grundlagsändring torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att föranstalta om utredningen. Denna bör med hänsyn till det nära sambandet mellan riksdagens ombudsmän avse hela ombudsmanorganisationen.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om en utredning rörande möjligheten till en uppdelning av JO-ämbetet samt angående ombudsmannaämbetenas framtida organisation jämväl i övrigt.

Stockholm den 25 januari 1963

Nils G. Fröding

Erik Anners

Nr 360

Av herr **Hamilton**, om *ändring av § 21 riksstadgan*.

Utan att det direkt utsäges bygger riksdagsordningens regler om riksdagens beslutsformer helt klart på den grundsatsen att i princip endast Kungl. Maj:t och enskild riksdagsman kan i riksdagen anhängiggöra ett ärende som skall leda fram till ett riksdagens beslut. I RO § 54 finns huvudreglerna om avlämnande av Konungens skrivelser och propositioner och i RO § 55 bestämmelserna om väckande av motion. Vid sidan härav finns i grundlagarna vissa regler, enligt vilka riksdagens organ äger anhängiggöra ett ärende. Enligt RF § 100 skall exempelvis JO och MO till riksdagen avlämna årlig redogörelse för sin ämbetsförvaltning; de kan däruti uppgiva förslag till lagars och författningars förbättring. Om riksdagsrevisorerna är i RO § 72 angivet att de anmärkningar riksdagens revisorer finner sig befogade framställa skall av riksdagen överlämnas till vederbörande utskotts granskning och vidare behandling.

Grundlagens bestämmelser på detta område är exklusiva. Därav följer att utomstående icke äger initiera ärenden hos riksdagen, i vilka riksdagen skall besluta något. Något undantag har härvidlag icke gjorts för riksdagens egna verk. Ej heller de äger hos riksdagen anhängiggöra ärenden i andra fall än då grundlagarna — på sätt nyss angivits — angivit att så kan ske. Det sig om grundlagarna vårdande bankoutskottet hade nyligen tillfälle understryka denna grundsats. I ett förslag till reglemente för Nordiska rådets svenska delegation, vilket reglemente skulle beslutas av riksdagen, hade intagits ett stadgande om att delegationen skulle årligen avgiva berättelse om sin verksamhet till riksdagen. På bankoutskottets förslag beslöt emellertid riksdagen en annan ordning för delegationens rapportering. Ett genomförande av det ursprungliga förslaget skulle enligt bankoutskottets kärva kommentar ha förutsatt ändring av riksdagsordningen, (utl. 1959 nr 37). Utan stöd i grundlagarna kunde riksdagen icke upptaga på sin dagordning en dylik berättelse avgiven av ett riksdagsverk, var tydligen bankoutskottets otvivelaktigt riktiga mening.